

Samfundet S:t Erik Stockholm

Stockholm 2004.12.07
Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsen
Stockholms stadshus
10 535 Stockholm

Öppet brev

Slussens framtid fordrar en utredning med nytänkande

Slussen är internationellt sett det mest uppmärksammade exemplet på funktionalistisk arkitektur i Sverige. Slussens klöverbladslösning bildar tillsammans med Katarinahissen och KF-husen en ensemble av alldeles särskild dignitet. Det är tveksamt om det finns någon annan plats där man kan få en så tydlig bild av innebörden i den funktionalistiska drömmen om det moderna samhället. Formmässigt innehåller den en sällsam dramatik som ansluter till dramatiken i landskapet. Dess utformning påverkar upplevelsen av ett av Stockholms historiskt viktigaste stadspartier.

Detta för med sig att höga krav måste ställas på beredning inför beslut om förändring.

Glädjen blev stor när beskedet kom från ansvariga politiker att gå folkopinionen för en ytterligare utredning till mötes. Efter att ha tagit del av gatu -och fastighetsnämndens beslut och läst uttalanden i pressen från ansvariga politiker om det som skall ske uppstår dock många frågetecken. Det är svårt att föreställa sig att rättvisande förslag kan hinna tas fram under de få månader som satts av för att utreda en ombyggnad av Slussen.

Uppgiften rymmer många möjligheter som kräver nytänkande - men nytänkande med utgångspunkt i just Slussen som sådan. Nuvarande Slussen borde rimligtvis kunna utvecklas väsentligt och dess grundidé och kulturhistoriska värde ändå tas till vara.

Det förestående utredningsarbetet måste därför ges förutsättningar så att man kan hålla en ambitionsnivå motsvarande det nu bearbetade nybyggnadsförslag som nu finns. Program måste formuleras. Minst två eller ännu hellre tre fristående konsultgrupper av högsta kvalitet med bästa möjliga gestaltningskompetens måste bjudas in. Dokumenterad historisk kompetens måste finnas med i arbetet.

Om sådana förutsättningar står det ingenting i beslutet. Tvärtom talar man om att ta fram ett referensalternativ för en som det uttrycks ”mindre omdaning av Slussen”. Dessutom andas beslutet och än mer uttalanden från ansvariga politiker som de refererats i pressen en mycket negativ syn. Man talar om ett 15-årigt utredande och om monument över bilismen. Men här finns ju också den viktiga motbilden, Slussen som uttryck för den funktionalistiska drömmen om det moderna samhället.

Gång på gång anføres att deltagarna i den tävling som nyligen genomförts givits möjlighet att ta fram en rekonstruktion men att tyvärr inget sådant förslag presenterats. Men detta är tyvärr ett ovanligt försåtligt sätt att antyda att varken intresse för eller möjlighet skulle finnas för att arbeta med bevarande av delar eller helhet. Det är dock så att i tävlingsprogrammets inledning tydligt stod att det var just ett nybyggnadsalternativ som man förväntade sig.

Även om det i utredningen skulle visa sig att det inte går att utveckla grundidén bakom nuvarande Slussen på ett praktiskt och bra sätt så blir denna utredning ändå viktig som ett steg i att hitta den bästa idén för en nybyggnad. Slussens organiska formspråk och sätt att vindla sig upp på Söders höjder borde här kunna inspirera. Erfarenheten säger att när ett nybyggnadsförslag som det nu aktuella går så på tvärs mot grundkaraktären hos miljön och platsen ifråga så blir resultatet oftast en besvikelse. Det gäller därför att istället ta vara på de förutsättningar som ges med näset och backarna upp mot Söder. Det är frågan om en urban länk mellan två stadsdelar sedan urminnes tid.

Sammanfattningsvis vill Samfundet St Erik framföra följande

Skall det överhuvudtaget vara acceptabelt att ersätta klöverbladen och andra centrala motiv i nuvarande Slussen fordras en nybyggnadslösning av högsta kvalitet som samverkar med platsens naturgivna och historiska förutsättningar och förenar de två stadsdelarna. Det måste kunna ställas utom tvivel att Slussen inte går att utveckla med behållande av sin grundkaraktär.

Därför fordras nu satsning på en i verklig mening seriös utredning om Slussens framtid. Den utredningen måste ges de rätta förutsättningarna. Stockholms kommun bör inte underskatta den opinion som inte vill acceptera att föreliggande nybyggnadsförslag genomförs.

Kerstin Westerlund
Ordförande Samfundet S:t Erik

Kopia till: Gatu- och fastighetsnämnden
Gatu-och fastighetskontoret
Stadsbyggnadsnämnden
Stadsbyggnadskontoret

Samfundet St Erik är en ideell förening. Gemensamt för dess medlemmar är ett genuint intresse för Stockholm. Samfundet verkar för att historiska och konstnärliga krav tillgodoses vid Stockholms omdaning och utveckling.